

اداره مرکزی :

آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلکی یانده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نومورده
دائرة مخصوصه

حیات

هیا نه داغما هیانه ... دیابه راها جور حیات قاتالم ...! - میجه -

نسخه سی هه برده ۱۰ غورسور .

سنه لکی پوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

ابونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزدیر .

صافی : ۳۶

آقره ، ۴ اغستوس ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

«دویمه آلکه مانیه چایتونغ» ک نثریانی مناسبتیه

دویمه آلکه مانیه چایتونغ غزته سنده فیشه ر
امضاسیله استانبول دن یازیش برقره وار . بوراده
خا بر یکی تورکیه نك یاپدینی انقلاب ایله ، اسلامی
تأثیری اوزرندن آندقدن صو کرا مملکت مزك بر
«قائوس» حانده بولوندیغی سویلور و صو کرا
سوزی «حیات» مجموعه سنه انتقال ایتدی ریور ،
بزم نشریات میز آمریقا فکر جریانندن آلینمش
(پراغماتیزم) ایله فرانسر «پوزیتیویزم» نك
چارپشماسی کی کورمکده وفریدوک فکر .
لرینک ده بوکا انضمام ایلدی کی سویله مکده در .
بوکا مقابل مملکتده کنج بر عالم زمره سی وارمش که
اونلرده المان فکر جریانلرندن ملهم اولویور لر مش ...
خا بر بو تحلیلی یاپدقدن صو کرا بویه مختلف
مملکتلر دن آلینمش فکر لر له تورکیه ده ، عالم حقنده
برلشدریجی بر تلقی حاصل اولامیه جغنی سویله یور .
آنجا ق اسلا میتک یا شامش قیمت لر یله بو کونکی حیات
آراسنده کی بوشلخی دولدر ایلله جک بر متفکرک
یتیشمی سایه سنده تورکیه ده (حیات) حقنده
حقیقی بر تلقی وجوده کله یله جکی اکلاتیور .

دویمه آلکه مانیه چایتونغده نشر اولونان بو
فقره نك ناصیل بر تلقین ایله یازیش اولدیغی کشف
ایله مک مشکل دکلدیر . تورکیه یه کلن بر اجنبی
مخا بری طبیعتیه بزه کی فکر جریانلرینی
اوکره نمک ایستهر . اکثر یا بو خصوصه صلاحیت دار
کیسه یه مراجعتی بیلملر ، کونک برنده یا
طوقوتلیان اولتنده ، یا نوو تی بیراخانه سنده
تصادف اولری کندیسی عالم عدایله یین بریسیله
طانیشدیریر . هیچ شبهه ایتیه یورم که دویمه آلکه

فکر جریانلرینک منبئی حقنده معلومانکیز
یوقدر ، سزک حقنزه الده ایتدی کی بوقناعتی
تعمیم ایدهر ، مملکتده کی منورلرک هپسینی
«سطحی بر انسان» اولارق تصویر ایدهر .
موسیو فیشه ره مملکتده فکر جریانلری حقنده
الهامده بولونان ذات ، ویردی کی یاکلیش معلوماته
هم کندی فیا بر موقعه صوقش وهم ده تورکیه ده کی
فکر جریانلری حقنده یاکلیش نشریاته میدان
ویرمشدر .

دویمه آلکه مانیه چایتونغ مخا برینک یالکز
دوغرو اولارق اورتایه قویدینی فکر شودر :
«هرهانی بر مملکتده وجوده کلن فکر جریانی
تورکیه یه ادخال ایدیور مکله وجدانلر تطمین ایدیش
برلشدریش اولماز» موسیو فیشه رامین اولمالیدر که
بو حقیقی غایت اینی بیلورز . یالکز شونی ده
علاوه ایده لم که بر مملکتده دوغان حقیقی بر فکر
جریاننده ، بر فلسفی مسلك ایچنده ، محلی وملی
عنصرک یانده ، داها کنیش و داها انسانی
وکل حقیقتلرده مند مجدر . فکر جریانلرینی
تبرایتدیره ن فیلسوفر زمانک منسوب اولدینی
جمعیتک اعتقادلرندن و حیاتندن ملهم اولورلر .
آنحق بونلرک یانده هر فیلسوفک اک کلی ،
اک انسانی دویوشی ده واردر . موسیو فیشه ر
بیلملیدر که «حیات» ده یازی یازانلر پراغماتیزمه ،
یا خود پوزیتیویزمه باقارکن بوکلی واک انسانی
قسمی تفریق ایده جک بر عرفانه مالکدرلر . بونک
ایچوندر که موسیو فیشه رک یاپدینی کی پراغماتیزمه
آمریقا تامغاسنی ، پوزیتیویزمه فرانسر ایتکینی

مانیه چایتونغ مخا بری ده بویه بر یرده کندی
مملکتک بر عالمی کی کوستره ن بریسیله طانیشمش ..
بوزات مملکتده کی فکر جریانلرندن کندی آکلادی
طرزده بحث ایتمش .. کندیسی ومنسوب اولدینی
موهوم بر کنج عالم زمره سی المان عرفانک
تورکیه ده ممثلی کی کوستره ش ، احتمال هنوز
ایکی نسخه سی موجود اولان بر مجموعه یی بونک
شاهدی کی آکلاتمش ... آداجغز بوا یضاحاتی
دیکله مش ، بالطبع کندی المان عرفانی یایق
وظیفه سی درعه ده ایتمش کی کوستره ن کنجی
منسوب اولدینی ملته یارار بر فرد اولدینی
ایچون آقیشلا مش ... فقط اونک یاریم مالاق
ایضاحاتی ایله تورکیه نك ده اوکنه کلن بر فکره
قاپیلوب کیتمکده اولدینی قناعتی حاصل ایتمش ..
بالطبع بویه بر جریانک قناعلرده وحدتن زیاده
آریقلر وجوده کتیره جکی نتیجه سنه وارمش ...

دویمه آلکه مانیه چایتونغک بو نشریاتی
بورایه کلن اجنبی مخا برلر اغزینه کلنی سویله مک
مهارت بیان کیسه لر ی ایفاظ ایتلیدر . اگر
سز اجنبی مخا بره ، اونک منسوب اولدینی ملتک
عرفانی یایان و قارشیکزده ده دیگر ملتلرده کی
فکر جریانلرینی بنه مش موهوم بر معارض
زمره سی ایجاد ایدهرک اونلرله مجادله یه
کیریشدیک کیزی سویله رسه کز او مخا بر
ظاهر آ سزی تشجیع ایدهر کورونور ،
اسمکیزک یانه «کنج عالم» کی سزی خشنود
ایده جک صفتلرده قویار . فقط سوزلریکزدن
آکلار که علم ایله علاقه کز چوق سطحیدر ،

بوگونک حیات مسالهلرندن

اورتا تدریساتده

ادبیات پروگرامنه دائر

معلم حفطی توفیق بک «وقت» غزته سنده ایکی کون سورده اوزون بر مقاله نشر ایتدی. بو، بزم «اورتا تدریساتده ادبیات» ک هانکی اساسلره کوره کوستریله سی لازم کلدیکی ایضاح ایدن ملاحظه لریمه جواب اولارق قلمه آلمشدر. بن غریبک الک بویوک تربیه جی و متخصصلرینک «اورتا تدریسات» ده ادبیات درس لریمه تحمیل ایتدکلی معضل و بک مهم وظیفه لری ماده ماده صیرالامشدر. حفطی توفیق بک - آجیقجه سویله مه لی بک - ایشی آل چاپوقلغنه کتیریور، خاصه «اورتا تدریساتده هانکی اثرلری سجه جکز» عنوانیه یازدیم مقاله ده کی فکرلریم اورتادن غائب ایدره ک «ادبیات درس لرندن غایه طلبیه ذوق ونشئه ویرمک» ده کیلدر «دیور. بو حکمله قارشیلان قاره «علی جانب، غالباً ادبیات درس نی اکلنجه منزله سنده ایتدیورمش» دیمکده حقیدر. الله جلله مزی - دوشمان دییه میه جکم - دوست شرنندن اسیرکشین ! کوزم او یله بیلدی که «حیات» ک [۳۳] و [۳۴] نجی صاییلرینی هیجانله آچدم. جوق شکر هرکله، حتی شو سطرلر بیله برلی برنده دورویوردی :

طلبه داهایا دریمه دریمقدرداهایا جاننی فیل
ایتمکله قاطامالی، داهایا درغور، داهایا صاغوم
بر طرزده دروتمکله رادپانی بالکیز درغور
تفسیره ده کیل، عینی زمانه سالم دمغول بر
طرزده میاغمزه تطبیق ایتمکده سور اولورمالیدر.

حفطی توفیق بکی عقل و ادعائی برنده بر ذات اولارق طانیلیم ایچون هیمزله برابر آمریقائی متخصصلرک مشترک راپورلرندن چیقاریلان شوملاحظه قارشیسنده خلوص و صمیمیتله «بکی» دیه جک تخمین ایدردم. مع مافیه - معاذالله ! «خاییر» ده دیه میور. بونلری مقاله مده کورمه مش داورانیور، بالکیز بردوستی - یعنی نجی - سطحین برآدام اولارق تشهیر ایدیور.

یازی یازمغه باشلادیم ایلک کوندنبری «نسیونا لیست» طانیلیم «ملیتپورلرک» جریانک تا مبدأندن - قاریجه قدریجه - بر خادمی اولدیم حالده طالعک نه حزین و غریب جلوه سیدرکه حفطی توفیق بک طرفندن اورتا تدریساتی «قوزموبولیتک»

سوق ایتک ایتدیمک احساس ایدلمکده در واوندن ادبیاتک «اصل هدفی جوجوغی کندی حرنه، کندی بئلکته، کندی محیط و تارخنه حرمت ایتدیرمکده» کی مهم برنورکچیلک درس آلمش اولویورم :

چیقدم سمواته خاک برسر،
ایندم سموات ایله برابر!

حفطی توفیق بک بو درسله قناعت ایتمه مکده، نجی اوقودیفنی یا کلیش آکلر بر سرسم کی ده کوسترمکده در : «کوستاولانسونک فکرلری علی جانب بکه حق ویره جک برشکلده ده کیلدر. لانسون نهایت عصرلرک اهمیتنه کوره بر تصنیف یایلماسی سویله مکده در. یوقسه فرانسز جوجوغنه کندی ادبیاتکی براق، آلمان ادبیاتی تدقیق ایت، اوندن الهام آل، اوندن حظ و نشئه آل دیه مکده در» دیور. کوستاولانسونک ملاحظه لرندن آنجاق بزم بحث ایتدیکم مقداره خبردار اولان حفطی توفیق بک، اوبویوک آدامک شواساسی عمده سنده دقت ایتهلیدر : «سیسته ماتیک ادبیات تاریخی یوکک تدریساته تخصیص ایدیلهلیدر. اورتا تدریساتده، تربیوی غایه لره کوره سچیلش پارچالر اساسدر.» حفطی توفیق بک بزم موجود پروگرامی مدافعه ایتک ایتدیه دیکنه نظراً اولو بواساسی عمده یی قبول ایتدیور دیمکدر. بواساسی عمده که بالکیز فرانسه ده ده کیل، بوتون مدنی دنیاده مقولدر. لانسونه انحصار ایتمین بو نقطه نظر، تربیه و تدریس عالنده بر متعارفه اولمشدر. حفطی توفیق بک بو متعارفه نک ضدی ایلری - وره ن بر غرب متفکری بیلورسه خبر ویرسین، استفاده ایدلم، الا «کوستاولانسونک فکری بلکده ساده جه بر فکر اولارق مناقشه یه شایاندر. فقط بر مکتب پروگرامی یاپارکن نهایت کندی ادبیاتده بر متخصص اولقدن فضله بر اهمیت ویریله سی لازم کله یین بر آدامک حسه استناد (؟) ایدن عمومی بر مطالعه سیله حرکت ایتک براز عجله در» دیه دیوکی قوجه مورخ و قوجه تربیه جی متفکری بکنمه سی آنجاق اکلنجه لی بر منظره وجوده کتیر بر ! الهی حفطی توفیق بک سن، بن، حتی شو بو کیم اولویورز، گوستاولانسون کیمدر ! هیمالایانک قارشیسنده چاملیجه تپه سی بیله ده کیلده نهایت و نهایت مر جک تانه سی !. لانسون فرانسز جوجوغنه «کندی ادبیاتی براق، آلمان ادبیاتی تدقیق ایت، اوندن الهام آل، اوندن حظ و نشئه آل» دیه مشدر. بنده - حیاتده کی ایکی مقاله هر حالده برلرنده دورویور صانیرم ! - لانسونه بویله برسوز اسناد ایتدم. فقط شونی ده حفطی توفیق بکه سویله مش اولایم که فرانسز ادبیاتک زنگین ورنکین عصرلرینه و بیتمه زونکنه زخزینه لرینه رغماً لیسه ده اوملنک جوجوقلرینه بالخاصه بوکونکی آوروپا مدینتک منشای اولان اسکی یونان ولاتین ادبیاتلرندن باشقا انگلیز، آلمان، ایتالیان، روس، اسپانیول لسان و ادبیاتلری اوکره تیلیمکده در. نتکیم آلمان جوجوغی ده اورتا تدریساتده، معاصر مدینتک آناسی اولان یونان ولاتین ادبیاتلرینک بکی درامک تشکلنده کی رولندن، راسین و قورنه ییدن

ملونیکزده نوغونک «Notre Dame de Paris» سنی و «La legende des siècles» سنه قادیار نیجه اثرلری هم کوروپور، هم ده کندی ادبیاتیه مقایسه ایدیور.

آوروپالیر کندی جوجوقلرینی عصرک معنوی سلاحلریله تیجهز ایچون - ملی ادبیاتلری بزمکندن تصور ایدیله میه جک درجه لرده زنگین اولدینی حالده - اجنبی اثرلرندن قطعاً مستغنی داورانیورلر. قناعتجه ملیتپورلرک تورک جوجوغی یکرمنجی عصرک فکر و حرنشندن استفاده ایتدیرمکدر. داهایا ایلری کیدیورم : بزم آکلادیفمه کوره ملیتپورلرک غریبلاشق دیمکدر.

تورک ملتک برماضیسی وار. اون طانیاجقز. فقط تورک ملتی ماضی ایچنده قالاجق ده کیلدر. ایتنه بوندن دولایدرکه حیاتک [۳۴] نجی صاییسنده مندرج «اورتا تدریساتز ایچون هانکی اثرلری سجه جکز» عنوانی مقاله مده ادبیاتک اساسی قوللرینی صاییش، دیوان ادبیاتندن، عاشق ادبیاتندن، تکیه ادبیاتندن، سیاسی تنظیماتی متعاقب ظهور ایدن آوروپائی ادبیاتندن - تربیوی غایه لره کوزه تیلیم شرطیله - انتخابلر یاییله جکزی - هیمسک قیمت و نقصان طرفلرینی تولجه رک - کوسترمش و ازجمله : [تورک ملتته منسوب بر زمره نک اشتغالی و ذوقی اوکرتک، و قسماً براز مخیله سنی اویناتق، بدیی حظی اوقشامق اعتباریه «دیوان ادبیاتی» نه اورتا تدریساتزده جوق دقت و اعتنا ایله تعین ایدیلش محدود بر موقع البته ویره جکز ... هیأت عمومی سی اعتباریه «عاشق ادبیاتی» تحسین نقطه سندن بزه بک یاقیندر. قوشمار، دستالر، تورکولر ایچنده طلبه نک مخیلوی و هیجان حیاتی کیشله ته جک، درینله شیدیره جک خیلی پارچالر بولایلیرز ... عوامی تصوف ادبیاتنه عائد اثرلر آراسنده ده بک جوشغون و بک دوقوناقلی اولانلری وارددر ... (وحدت وجود فلسفه سنک رضا و تسلیم عمده سنی دوشونه رک) بو کنیش دوشونجه نک داهایا اول تماس و اشارت ایتدیکمز سبیلردن دولایی فکری و عصری قیمتی جوق اولمایاجقدر تورک جوجوغی کندی بدیی احتیاجلرینی آک زیاده دوردنچی قولده، سیاسی تنظیماتی متعاقب ظهور ایدن «آوروپائی ادبیات» ایچنده آریاجقدر. چونکه آنجاق بو ادبیات ایله نثر - هیأت عمومی سی اعتباریه - اوقونور بر حاله کیرمشدر ... هله اون اون بش سنه لک یازیلرمن اوکا بک یاقین و فوق العاده فائده بخشدر. چونکه اون اون بش سنه دنبری درکه تورک ادبیاتی، لسان اعتباریه عصریله شمش، یعنی قونوشولان کوزه له تورکجه یی - بوتون دنیاده اولدینی کی - کندیتنه بیان واسطه سی یامشدر ... بونقطه نک خارجنده قالان عنصرلر - یعنی جوجوغک مخیلوی، هیجانی حیاتی درینله شیدیرمک، اجتماعی و وطنی دویغو و فکرلره اونک حساسیت و ذکاسنی تیجه ایتک - اعتباریه بکی آوروپائی ادبیاتک باشده «نامق کمال» اولقی اوزره «حامد»، «سزائی»، «رجائی زاده اکرم»، «احمد راسم»، «سلیمان نظیف»، «حسین رحی»

« خالد ضيا » ، « توفيق فكرت » ، « جناب شهاب الدين » وداها يكيلىك ارلرى البته مراجعت ايديلهك واسطه لردر ... فقط كالك ، حامدك ، فكرتك الخ ... يازيلرى عصرىك ادبياتلرته نظراً هر نقطه دن ضعيفدر ... مثلاً تورك جوجوغنه حياتك پتوده مكنى ، انسانك پيقولوژيى كوستره جك دراماتيكت ارلر عزم بوق دینه جك درجه لرده اهميتسزدر . ديكر نوعلرده زنكين ده كيلدر . بومهم نقصانى طلبه مزه غرب ادبياتلردن نمونه ل كوسترمك تلافى مجبورينده يز ...] ديمش ، ونهايت : [خلاصه تورك جوجوغنى ، كندى ملتته منسوب مختلف زمهره لرك ميدانه قويدقلى ادبى تظاهزلردن غافل قالماليدر ...] عباره سنى قيد ايتشدم .

حفظى توفيق بك بوملاحظه لريمه تماس ده كيل ، تقرب بيله ايتكمسزىن بى تورك جوجوغتك بىلكنى غائب ايتديرمك ايسته بىن بر آدم كى كوستريور و [... بوايه اك بوپوك تهلكه ، ضررلى بر قوزموپوليتشمك دركه كنجلكى عصرى فكرلردن ، « بىكى آدم » اولقندن بوس بوتون اوزاقلاشديرير . چونكه بوكونكى « بىكى آدم » كنديسى ، كندى ملتتى ، كندى حرى ، كندى ماضىنى بيلن وطانياندر [ديور .

بىن بىنى على جانب : قوزموپوليت ، او ، يعنى حفظى توفيق بك : ناسيوناليت ! . هى اولو تا كرى بى باشقا نورو جزالانديرمازميدك ؟ ... !

تورك ادبياتنده آنجاق « سياسى تنظيمات » ى متعاقب كورون اجتماعى وطنى دويغولر ، فكرلر ، آسپادن ده كيل ، آروپادن كلشدر . بوكون ويارين هر معنوى قدرت بيه اورادن كله جكدرد . بوپوك وطن شاعرى نامق كمال بالخاصه اون سكزنجى واون دوقوزنجى عصرلر فرانساندن درس آلارق خلقلرته تلقين بخش اولايلىمشدر . حفظى بلك بوندن احترازى ويا احتراز ايدر كورونوشى نه يازيق كه « كاوور اولورز » ديه شاپكا كييمك و كيديرمك ايسته مين بر صوفتا بوزونوسنك حركتى خاطر لاتيور !

بىنه حفظى توفيق بك : « ايشى سرين قانليقله و كندى محيط و احتياجلرته كوره دوشونه رك حل ايتك اك طبيى بر وظيفه در » ديور . ايسته بى « حيات » ده انتشار ايدن ايكي مقاله بالخاصه بو وظيفه اوغريته قلمه آلتشدر . « كندى محيط و احتياجلرته » ى كوره بيلمك ايچون اول امرده بوكسك غرب تربيه جيلرنيك « اورتا تدريسات » ده انتخاب ايديلهك ارلر جقنده سويله دكلى شو ملاحظه لرى رهبر اتخاذ ايتملى يز :

۱ . — اديانك ايلك هرفى طلبه نك زهفى رمعوى افقى كيشه نمكدر .

۲ . — انتخاب ايديلهك بارچار اولو شكدرا اساساً قوتنى ارطاك ، بالكيتر تاريخى قىمنى هار ، برىمى قىمنده محروم ارلرك ، باضود بوپوك فقط اهمالار بر محروم صنعتلرك

قلمندره جيقمسه بوزون دوزنه يازيلرك اورتا تدريساتده ايشى بوقدر . نورمال درصحيح صورته صنعت ماده لرته خدمت ايدره محرومدره غيربىنى قبول ايتمه بلك . تايا مرضى ، Vicieux قاراقدرلر بوپوك برصنعتده جيزيلشمه اولسرلر پيد كنجدره كوستره بيلمه ليدر .

۳ . — ادبيات درسلرى ، طلبه هرا دى نوعى اهم اك بوكسك موده لاربده ايضاح ايتمه ارطاك ، اهمده بو نوعلرده بيه مزاجاً بيطا قالمى ضرورتمده بولونانه كنجى باشقاربده نظميين ايدره بيلمه ليدر .

غربك تربيه جيلرى ، متفكرلىرى بو نقطه لرده اتفاق ايديبورلر . او حالده بزده « اورتا تدريسات » ده ادبيات مسأله سنى آنجاق بونلره كوره حل ايديه بيليرز . عكسى ادعا ده بولونالروارسه اعتراضلرني « ايساغوجى » يه كوره ده كيل ، بو ملاحظه لره ضد فكرلرك كتابده برى كوسترمك يايابيليرلر .

« بوكسك تدريسات » له « اورتا تدريسات » آراسته كي فرقلرى بك كوزل تفريق وايضاح ايدن پروفور « پول قروزه » L' etude des textes français dans le deuxième cycle ايتكنجى دوره ده فرانسه متلرك تدقيق عنوانى مقاله سنده . كه اولجه ويرديكى اوزون برقونفرانسك خلاصه سيدر . بزي ايقاظ ايديهك مهم فكرلر سرد ايتكمده در . أزجمله : [بوكسك تدريساتك عالمانه ملاحظه لرى اورتا تدريسات ايچون كتر يابر « Fâcheuse influence مؤلم نفوذ » اولشدر . مثلاً طلبه نك آلته اون يدنجى عصر ادبياتنه عائد متلرى اسكى املاسيه ويرمك ، ياخود بو متلرك اك خرده طرفلرته قادار شرح وايضاح ايتديرمك كى ! ... فرانسه لسانك بوكسك تدريسات ايچون علمى بر شرح وايضاح ئيده آللى واردر ؛ اوحد ذاته مكملدر ، فقط بزمله (يعنى ليه ايله) مناسبى بوقدر . طلبه نك محتاج اولدينى شيلره عالملك احتياجلرى بر ده كيلدر [ديور ، بوندن صوكرا « اورتا تدريسات » ده ادبيات درسلردن بلكه شيلرى صايور . « پول قروزه » يه كوره - طبق كوستاو لانسون كى - ليه ده ادبى متلرك تدقيقندن حاصل اولاجق بر فايداده « يازمق اصولى » نى اوكرتمكدر . حالبوكه بوفائده نى « بوكسك تدريسات » مدرسى عقله بيله كترى ، حتى كولر . فقط اورتا تدريسات معلمى شونى سويله مكدن اجتناب ايتمز : « فرانسه جاني بيلمه ين طلبه وار [*] اونلر ليه بيه بونى اوكره نك ايچون كلشدر . ايسته شو متلر اونلره بونى اوكره نك ايچون برواسطه در . دير . اورتا تدريساتده متلرك تدقيق بدبى ذوقك انكشافى ده تأمين ايتملى در . حالبوكه بومقصديوكسك

[*] فرانسه معلمك « فرانسه جاني بيلمه ين طلبه وار » ديشنده كى معنا بوس بوتون باشقادو . بزم ليه لريزه كي جوجوقلردن بر قسمنك كندى لسانده كي غفلتيله ، املاسلر ليله ، مقصدى افاده ايدمه بيشيله بر ده كيلدر .

تدريساتك مشغوليتلرته دوغريدن دوغرى به داخل ده كيلدر . « اورتا تدريسات » ايچون ايه قطبى بر لزومدر . پروفور پول قروزه [بدبى ذوق ايجه تشكىل ايتمه مش طلبه « homme copmplet تام آدم » اوليا جقدر [ديور . مقاله خيلى اوزاد بى ايچون بوقيمتلى معلمك هر سطرى مهم وعلاقه بخش اولان ملاحظه لردن بوراده ده فضل بحث ايدمه جكم . ايمدى : « تورك حرى يالكيز فضولى ويا باقى نفى ويا نديم كى برقاج شاعر دن عبارت ده كيلدر . اسكى تذكره صاحب لردن ، مورخلردن ، تورك اخلاقي وفكر ياتجیلردن ده بر ايه طلبه سته كفایت ايديهك كيت وكيفتده معلومات ويرمك ضروريدر » ديهن حفظى توفيق بك ، بوقاربكى اساسلى كوزدن قاجير مامق شرطيله اسكى ادبياتدن بارچار آلاييلير : فقط بيلمه ليدر كه آليركن خيلى زحمت جكه جكدرد ؛ چونكه اونلر قولاي قولاي عرب متفكرلرنيك بوقاريدره خلاصه ايتديكمز نقطه نظر ليله تأليف ايديله مز . بى تورك جوجوغى - مفردات پروغرامى موجبنجه - نمونه سنى كورسون ديه كندى كتابعه ده اسكى نثر دن بارچار آلد . فقط ايضاحات ويريركن « مدرسه تحصيلى منور زمهره نى خلقدن آيبردجه ، منور زمهره خلقه وخلقك ديلكه نزل ايتمه كه باشلا دجه لفظ شاقلا بالقريله دولو عجيب ، حتى مناسبتر بر ديوان نثرى ميدانه جيقمشدر » ديمكى اهمال ايتهم . بوكسك تدريساتده اسكى تذكره جيلردن ، مورخلردن اخلاجلردن ، فكر ياتجیلردن انجه دن انجه به بحث ايديله ميلدر . مثلاً بالذات بى ، شخصاً بو آدم لره مشغول اولوبورم . فقط ليه طلبه سنك اونلره ياقين بر علاقه سى بوقدر : بر نثر كه اساسى معما ! بر فلسفه كه غايه سى رضا و تسليم ، بر اخلاق كه دايا ندينى نقطه نهايت قدر در ! دوشونوبورم ، دوشونوبورم ده :

متوسط اوله حال ومالك
اوته سن بك آراما اقبالك
فلسفه سته حفظى توفيق بك بوقادار اهميت ويرر كورونوشنى
آكلايامبورم .

معارف وكالتك حاضر لائق اوزره اولدينى بروشورلر ، دوغرو دن دوغرو به درس كتابى ديكيدر . طلبه كتيخانه لرى تشكىل ايديهك ارلردر . ايشك اساسى بك اعلا بيلن حفظى توفيق بكك قصداً « هله برده بونلر خلاصه ايديلهك كيديليرسه اويله طن ايديبورم كه يالكز اثر ده كيل ، اثرى كرسيده اوقويان معلمده بالذات كولونج اولور . » ديشى غايه بى تحريفدر . « خلاصه » دنيلن شى بوتون دنيا ده وجود « منتخب ارلر » شكلدن عبارتدر كه بالذات حفظى توفيق بك ده بونى مفيد كورمش و برقاج بروشور وجوده كترمك ايچون مراجعت ايتشدر . كندىنى طانيانلر ، شوغريب حركته قارشى اونى بر مرجع صاناجق ، معلم حفظى توفيق بك استقباله عائد حاضر قلره قارشى ايچون مخالفت ايديبور ؟ « ديه دوشونه جك ! بويله « منتخب ارلر » مع الاسف يالكيز بزم لسانزده بوقدر . فايداسنك درجه سنى اثبات ايچون آروپاده ، حتى بالقان ملت لرنده بيله بوكى اجنبى وملى ارلردن وجوده كتريلش صايبسز جلدلرى خاطر لامق كافيدر . بركون كنچ وقيمتدار رومانجى

ترقی فکرینک منشا و نظامی

قرون اولیده

۱

بشریت بو کونه کلنجه به قادر باشلیجه ایکی تیپ حیاته مفتون اولمشدر : برنجی تیپ حیات ایلاک و بالخاصه اورته قرنک مفکوره سی اولوب ابدی بر استقرار و ابدی بر حرکتسزک عشقیله یانارق هب بونی آرار و بونی تأسیس اتمکک باقار. ایکنجی تیپ حیات ده صوک دورک مفکوره سی اولوب بالعکس تحول و حرکتک مفتوندر. برنجی تیپ حیاتک مفتونلرینه اسکیلر ایکنجی تیپ حیاتک مفتونلرینه ده یکیلر ده نیر. بوتون اسکیلک و یکیلک مجادله لرینک اساسی بو ایکی تیپ حیاتک عشقنده آرامق لازمدر. غربده اون بدنجی عصرده شعورلاشمغه باشلاوب اون سکنجی عصرک اورته لرنده آله ولنه ایکنجی تیپ حیات مفتونیتی بزده ده تنظیملندیری حس اولومغه باشلامقه برابرمتادی حله لرله شدتی آرتدیردیغه واستقلال حربندن صوکرک حاکم بر قیمت احراز ایتدیکنه کوره « حیات » ک عزیز قارئلرینه بوا یکی تیپ حیاتک وبالخاصه ایکنجیسنک استناد ایتدیکی فکر وقناعلری برصیره مقاله لرله تشریح اتمکک صیره سیدر ظن ایدیورم. بونک ایچون ده مابعدی یازیلرک جان صیقیلغنی دوشوندرک مقاله لری احوالده ترتیب ایتدمکک هر بریسی هم بر جزؤ، هم ده بر وحدت اولسون و هیئت عمومی سی تک بر موضوعک تامبدانن زمانمزه کلنجه به قادر کچیردیکی صفحه لرک بوتون تظاهر و انکشافلرینی اک شایان دقت خصو صیتلرله عکس ایتدیرسین.

بشریتک شیمدی به قادر ایکی تیپ حیاته مفتون اولاسی طبیعت و جمیت حقنده باشلیجه ایکی اساسی تلقی وقناعته صاحب اولمش بولومغه سنک بر محصولی اولایلیر. نه کم بشریتک سوزوله سوزوله وقایناشه طویللاشه سیسته ملر حالنده تیلر اتمش اک اسکی فکری حیاته معکس اولان اسطوره لرنده بو ایکی تیپ حیاتک تخمیلرینی بعض مبهم تاملر حالنده کورمک ممکندر. یالکز موضوعی جوق کنیشه تمک نیتنده اولادیمدن بوجهلری تعمیق اتمه حکم. فضله اولارق بو تعمیقک بو کون ایچون عملی بر قیمتی ده بوقدر. اصل تشریح ایدمکک جهت هرا یکی تیپ حیاتک مبهم سه زلیشلری دکل، بالعکس آیدین بر شعورله دو بولمغه باشلانم سندن زمانمزه کلنجه به قادر کچیردیکی انکشافلردر. چونکه بزه الزم اولان آنجق بو صفحه لردر.

« رشاد نوری بك » بکا دیدی که : [جوجوقدم احمد شعیبک « حیات و کتابلر » نده « مادام بوواری » دن اقتباس ایتدیکی اوفاق تفک پارچالری اوقودم . ایشته بی یازمغه سوق ایدن عامل، اونلر اولمشدر] بناء علیه لیسه طلبه سنک استفاده سی ایچون میدانه قوناجق بروشورلر ایچون ضررلی اولسون ! [*

شیمدی به قادرکی ملاحظه لریمی اورتابه آغاندن غرب ملتلرینک « اورتا تدریسات » حقنده نهلر دوشوندرکینه، نهلر یابدقلمینه دائر خیلی حاضرلفده بولوندم. حفظی توفیق بک فرانسز لیسه لرینک مفردات پروگرامی سلاح کبی بیهوده قولانمق ایتنیور، او پروگرامک اک یکبسی « Plan d'etudes » لرله برابر ألمزده در: تدریساتک اساسی « منتخب پارچا » لره استناد ایدر. نظری و مفصل برادیات تاریخنده کیل! البته او « منتخب پارچا » پروگرامده عصر عصر صیرالانیر. فقط نوظله ایضاح ایدیلرک « معلم بهر سنه شرح و تفصیل ایده جکی اثرلری بولیسته دن انتخاب ایده جکدر ». آلمانیده ده بویله در. معارف نظارتک پروگرامی بر شه ما ماهیننده در. معلملر بوشه مایی ایتسه دکلری کبی تعدیل و توسیع اتمک صلاحیتی حائزدرلر. اونک ایچون بو پروگراملره، آلمانلر « بول کوسته رن خطر » ادبی ویرمشلردر. واقعا آلمان مکتبلرنده بوتون مدنی مکتبلرده اولدینی کبی منتخب پارچا لر اساس اولمقه برابر آلمان دیلک تشکله دائر ایضاحات، لسان آطلاسنه کوره آلمان لهجه لری کبی معلومات ده ویریلکده در. فقط بو نقطه ده شوراسی اونوتولما مالیدرک آلمان لسانک مجهول قالمش بر پارچاسی بوقدر. تورکجه تک ماضیسی و بو کونکی لهجه لری مستقبل واوزون تدقیقلمه محتاج بر حالده در. آلمان اورتا تدریساتنه دائر اولکی کون بکا بک مفید بر مکتوب یازان آرقاداشم « نرمی » دیورک: « بونک بزده امکاتی کوره میورم. لیسه لرینک ادبیات و فکریات تدریساتی براز بولنه قویق ایتنیورسه ق درحال یونان، لاتین، فرانسز، آلمان و انگلیز قلاسیلرینی تمیز بر تورکجه ابله ترجمه اتمه لی بز. فقط بز دیوان شاعرلریمیزی فرانسز، انگلیز، آلمان .. قلاسیلرله برطونو یورسه ق اووقت مسئله جوق ده کیشیر: آلکدن کچیردیکمز وقت، آلکک اوستنده یالکز بر ایکی مصرع بر اقان مشهور شاعرلریمیزی، روحی انکشافمزه یاردیم ایده جک سویوده کوریورم. بزم شاعرلریمز جوق کوجوک فرقلره اورتا زمان فیلولوزفلرینه بک بکزرلر. بربرینک قویاسندن باشقا برشی ده کیلرلر. « فائوست » یرینه « حقیقه السعدا » اوقوغنی بک توخاف برشی ! ». « نرمی » تک توخاف دیبه توصیف ایتدیکی شیئه « فاضل احمد بک »، « عصری صوفتالی » دیور.

خلاصه بو کونکی پروگرام، تورک جوجوغنک احتیاجنه کوره ده کیلدر. - ایمچابنده داها زیاده تشریح اتمک اوزره - شیمدی بک « بو پروگرامی تعدیل ایده جک » دیبه رک سوزیمی کسیونم.

علی جانب

[*] معارف وکالتک حاضرلایمغه اولدینی بروشورلر، اسکی یونان، لاتین، فرانسز، انگلیز، آلمان، ایشالیان، روس قلاسیق و معاصر ادبیاتلرندن باشقا عرب و عجم دینم دیوان، عاشق و تشطیات ادبیاتلرینه حائز اثرلری ده احتوا ایده جکدر. آدیبه نرمی بک آلمانجه دن، محمد علی توفیق بک انگلیزجه دن ایکی بوبوک « منتخبات » حاضرلایماچلردر.

اولا قرون اولیدن باشلایم. بو قرنک اک متکامل شعورینی هیچ شبهه بوقک اسکی یونان فلسفه سی تمثیل ایدر. واقعا بو فلسفه تکاملیه جی تمایللره تماماً بابانجی دکله ده یونان مدنیته اوج اقبالنده ثابتیت نظریه سی آجیقندن آجیغه ترجیح ایتمشدر. صنعتکار طبیعتی اولان بو ملت یاراتدینی صنعت آئرلرنده آهنگ و توازی مفکوره اتخا ایتدیکنه نظراً اونجه بوتون شأیت بر صنعت آتری کبی جانلی، ثابت اولجولرله موزون ولایتیدل بر نظامه تابعدر. ینه بو روحک تأثیرله درک یونان علمکک غایه سی، ثابت ولایتیر مفهوم و تعریفله واصل اولقدرد. (سقراط، افلاطون و آرسطو) کبی اک بوبوک فیلسوفلرنده حاکم اولان علمی شییه هب بومرکزده اولمشدی. بوتون موجودات موزون و آهنگدار بر صنعت آتری کبی تصور ایدیلنجه بونک وجودینه امکان اولاسی ایچون زمان و مکانک فوقنده بروجود طابیق ضرورتی حاصل اولور و بوتون مفهوملرک حقیقی بو وجوده توافقدن نشأت ایدر. افعاله سرایت و بونلری لایتیدل غایه لره دوغرو سوق ایدنه شییه بو توافقدرد. بوراده علم، بالخاصه صیرورت دنیاسی وجود دنیاسنه یعنی اولوشی، اولشه کچیرمکدن عبارتدر. یالکز بو وجود، جانلی بروجوددر. و صیرورته تقدم ایدر. (افلاطون) طرفندن یاراتیلوب (آرسطو) طرفندن انکشاف ایتدیریلن بو تفکر طرز ی صورتلر نظریه سنده اکی قونی آکلا تیلمشدر. بو نظریه به کوره صورتلر : les formes اشیانک موده لرلی و اساسی قوتلری اولوب بونلرک اوزرینه زمان خارچنده مؤثردرلر و نه مبدأ، نه ده منتهایی اولایان کونی و تیره تک آراسندن ده لایتیدل بر صورتده کچرلر. هر درلو تغیرلر هیچ اولازسه بو دنیاده هب ماده دن کلیر. ماده، صورته دوامی بر صورته برلشمز، برلشدیکی زمان ییله صورتک تأثیرله و موقت برلشوب اصلنه رجوع اتمک ایچون بو تأثیردن ایرکیچ ینه قاچار. صورتک وظیفه سی ده بو قاچان ماده یی متادیا یا قالاوبوب تکرار تکرار حکمی آلتنه آلقدر. ایشته دنیاده کورولن دائمی تحول، دائمی دوغوش و دائمی ثولوشلر بو صورته ایضاح اولونور. آجیقه سوبله مک لازم کلیرسه بوفلسفه به کوره حقیقی تمثیل ایدن ثابت برطاقم صورتلر واردر. دنیاده کوردیکمز بوتون تحولات هب صورتنسز اولان ماده تک ینه اصلنه رجوع ایچون صورتک تأثیرلرندن قاجوب قورتولم لرندن ایلری کلیر. [یونان فلسفه سنده حاکم اولان بو کائنات کوروشی دقت ایدیلیرسه کندی حیات اجتماعی لرنده کی افتدی و اسیر مناسبتلرینه ترجان اولور کیدر. یونان فلسفه سنک بوتون روح ووسعتی بو قادر اولماقله برابر بو کوروشک غالب اولاسی اجتماعی حیاتک و بر طرز مدنیته کندیپله معاصر اولان فلسفه اوزرنده نه قادر قوتلی تأثیر یاپیغنی کوسترر.] بناء علیه اصل اولان، حقیقت اولان ثابتیت اولوب تحول، صورتنسز وادرا کیز اولان ماده تک کور و کندی بیلمز انتظامسز لغندن تولد ایدر. معافیله ماده به دائماً حاکم اولان صورتلر